

Ameriku poválečných 50. let většinou
Evropanovi zosobňuje Elvis Presley, M. M.,
Coca Cola a Shell. Není divu, že se už tehdy
stal další ikonou Ameriky komik Jerry Lewis –
a jeho zapřísáhlým nepřítelem ta část inte-
lektuální Ameriky, která deziluzi z potěmki-
vojského vítězství cedila narkotiky či vstu-
pem do přímého undergroundu v čele s W. S.
Burroughsem.

„bezkontaktního světa“ vytvořily prostředí fatální mezi-kulturní ignorance. Mnoho umělců a teoretiků bylo zatlačeno k úzkokolejnatému „živobytí“ a k vývoji pouze lokálních stereotypů, pokud vůbec mohli v policejním státě pokračovat v práci, přejímali ze světa pouze to, co se k nim dostávalo „intelektuálními kanály“ – undergroundem. Tato cesta však s sebou přinášela hlavně textové informace, vizuální a verbální se omezily pouze na přenos „seriózního galerijního“ umění – komediální vizualita do tohoto ranku nepatřila. Místo, aby se v 90. letech situace začala vyrovnávat, média doobsadila generace pohrobků s novým stylem a spolu se starou normalizační generací se vzdává k roztroušeněsklerotickým pořadům typu „Úsměvy“, aby se právě na ně nezapomnělo, a k „Paskvilům“, s podobnou setrvačnou touhou po nesmrtelné moci rodu. Začalo se raději hlásat zjednodušené pojetí „světa“, komedie nevymáje. Objevil se hanlivý český odsudek „hrubozrná komedie“, jalová komerce, před přijetím možnosti vůbec poznat neznámé z americké zábavní kultury a uvést si si kořeny, vlivy či oprávnění existence. Proto se musí začít od začátku.

Protože nic není tak hloupé, aby to nemělo svůj význam.

Heslem umělce ještě na konci 19. století bylo, že umění přirozeně vzniká na základě vlivu soudobých myšlenek – vědy a techniky (nebo coby reakce na ně). Umělecké směry jako dadaismus, futurismus, ale i kubismus se hlásí k nejnovějším teoriím vidění světa, a stejně tak dobové, byť „okrajové“ divadlo – zahnané do koutů lidových produkcí a kabaretů, jelikož salonní kultura (i co do „kulis“) jen velmi těžko přijímá jinou než stoletími prověřenou ideologii „osudové prošípaného realismu“.

Jak zjišťujeme až dnes či téměř až dnes, komici pracující s grimasou, pohybovým skečem, neurotickým herectvím a podobně vyvedeným uměním vyšli ze společenské situace a vědních poznatků, když vědecko-technická revoluce způsobila změnu tradičního způsobu života obyvatelstva. K tomuto procesu vývoje společnosti se totiž napojilo výrazné rozšíření psychotických onemocnění, do té doby nebývalé. Objevila se ve větší míře hysterie, neuróza, somnambulismus, stres a další kritické nervové poruchy.

Jelikož psychiatři vědci onemocnění, která zaplavovala tehdejší nemocnice, ale samozřejmě i ulice západoevropských velkoměst, o jejich příčinách i příznacích hojně publikovali nejen (samí) v odborném tisku, stal se z problému živý společenský a sociologický problém.

Nic nebylo modernější než slovo „nervy“ a vše, co se kolem nich točilo. Herci i publikum byli najednou „uzlíčky nervů“, kteří potřebovali najít lék.

V manifestech nových uměleckých směrů z počátku století jsou provolání o touze po neustálém přísunu nových podnětů pro umění, jm. po „kaskádách nekontrolovatelnosti a uvolnění“, které by nazíraly na svět v analogiích např. k říši zvířat, ale i ke světu techniky, protože pouze tak může člověk dosáhnout ideálů „budoucí humanity“.

Verlaine nebo Baudelaire čtou své verše živě v pauzách kabaretních představení, Lautrec, Van Gogh a Degas a později i Dalí (viz jeho kresby Harpa Marxe) kreslí komiky, neboť jejich působiště jsou nejživějšími reproduktory neaktuálnějších mezilidských témat. Těmto umělcům není ztěžko přiznat, přiblížit se, chcete-li, snížit se, být přitom, žít spolu s lidem. „Dobře vědí, proč to dělají,“ píše Huysmans („... toto umění ustanovilo, jak má vypadat modernost!“) a podobně se vyjadřuje i Alfred Jerry, autor

známého Krále Ubu, kterého poprvé představuje divákům téměř jako jarmareční loutkové divadlo.

Tehdy populární komik Paulus pocítil nutnost nebo „měl odvahu“ jako jeden z prvních před pokřikujícím publikem reprezentovat postavu spojenou s fenoménem, který všechny frenetickou hysterií na jednu stranu fascinoval, na druhou děsil’.

Od té doby existovalo mnoho komiků a ženských komiček/zpěvaček, kteří spoluvytvořili obranný i útočný žánr „epileptické“ komedie. V této době se objevuje termín „automaton“ i jeho praktická kabaretní nápodoba. Jde o způsob herecké práce využívající zmizení identity (v imitování, totální reakci, interakci s publikem, a improvizaci, objevování nevědomí, změny myšlenek v okamžité reakce). Film má střídáním scén/stříhem podobný biotech-

„Divadlo je život, film umění, televize nábytek“ – komik a režisér Jerry Lewis

„Opice – jaká to zesměšňující parodie člověka! Nicméně ale je něco čím jsme byli nebo s čím máme mnoho společného, nebo se jí opět staneme. Je opice sama o sobě... princip nebo dekadence?“
Theophile Gautin (1865 – v novinové kritice cirkusového vystoupení)

„Dobrá jarmareční píseň je lepší, než špatná symfonie.“
hudební skladatel Nino Rota,
autor hudebních doprovodů k filmům F. Felliniho

nologický modus, jako má hypnóza a sugesce. Změna v hledišti není v jiném stavu než v zjištěné manipulaci.

„Skutečné vyrušení z ‚násilných‘ forem života, paradoxního fungování může být jedinec překvapením, které má tendenci pracovat destruktivně.“ (A. Artaud)

Také proto se objevuje přirozený zájem proslulých grafů o zachycení -ex-(pres)ce-sivního dění v ulicích – produkcí kabaretů.“ Jak uvádí Jean Sarrus, zita vyvolává silné reakce – a ty jsou čísla, která film je pak relé mezi zdrojem neurózy a reakcí na ni.

Není proto divu, že jak u bří Lumièrů a u Meliése, Cohla – je hlavní tématem slavné dobovému divákovi a fantaskní ilustraci režiséra komedie „Dobrá invalida svja“

...udase dějí dokonce takové věci jako „výměna hlavy
...obou za ztracený míč a branky“.
...moho slavných režisérů narozených na počátku století
...šlo z kabaretních pódíí a zábavního průmyslu vůbec.
...ve všech těchto tradic vychází výchova a styl tvorby
...kého herce Jerryho Lewise narozeného ve 30. letech.

Frankt Lewis

Lewisovu popularitu ve Francii dokazuje čtyřicet šest
...tisíc vstupenek prodaných ve Francii za jediný týden – za
...jediný premiérový film „Artist and Models“. Psal se rok
...1955.

„Jerry Lewis vytvořil nejrůzovější možnou hereckou
...podobu pohybové nezpůsobilosti nekoordinovaného pubes-

nakonec dílo Jerry Lewise hodnotit jako progresivnější
...díla, šplhající dokonce i nad Chaplinova a Keatonova.
...Dokonce Lewisův autorský vklad využívalo jako příklad
...„k prosazování“ změny stylu národní kinematografie. Kdo
...jiný tedy ještě v roce 1980 mohl předat ve Francii Cestné-
...ho Césara Lousi de Funžovi za celoživotní dílo než Lewis.
...V roce 1983 dostává cenu kritiky v Cannes film Martina
...Scorseseho Král komedie s Lewisem v roli mediálního soka
...Roberta de Nira. Ve stejný rok běží celé léto na francouz-
...ské televizi seriál o díle Jerryho Lewise...

Velký učitel Dean Martin

Dva „rodilí“ Newyorčany – italo-amerického zpěváka Deana
...Martina a potatilého židovského komika Jerry Lewise dal

centa.“ Takto zpočátku reagovala na Lewisovy filmy a vy-
...stoupení poválečná francouzská kritika, plná touhy tlumit
...vzpomínky na to, co bylo. Kritici nemohli dlouho pochopit,
...proč má Lewis právě v západní Evropě masovou popularitu,
...a napadali ho, že ve svém pojetí komiky vychází z nejníž-
...šího stupně fyzického, morálního a intelektuálního bahna
...společnosti. Tyto kritiky vyšly v době, kdy generace kri-
...tiků okolo André Bazina ještě nezačala připouštět autor-
...ské a interpretační schopnosti tohoto zahraničního uměl-
...ce. Také byly „zapomenuty“ unikátní němé snímky promítané
...v muzeu d'Orssay až v 90. letech, které dokumentovaly za-
...znamenáním herectvím, režii i příběhy a prokazatelným do-
...bovým vědeckým materiálem z oboru psychologie a psychiat-
...rie propojení kulturní tradice západní Evropy z počátku
...století s Lewisovým „comebackem“ zájmu o komedii.

Dokázalo se tak, že Lewisovy komedie mají svůj předobraz
...nejen v zakódované kolektivní paměti společnosti, a nové
...francouzské intelektuální publikum v 60. letech začalo

dohromady pro společné vystoupení v Class Hat Clubu chytrý
...herecký agent Ab Greshler v roce 1944. Americký typ klubu,
...kam lidé přišli za nejnovějším jazzem, tancem, vzájemným
...občerstvením a tím, co Kerouac nazýval „Velkou americkou
...nocí“, bylo však odpočátku ideální místo pro TV přenosy
...a pamětníci dodnes nemohou zapomenout, co před jejich
...očima na scéně i pobíhající mezi hledištěm dokázali Lewis
...s Martinem.

Dean Martin byl o generaci starší než Jerry Lewis,
...a Martin nad ním prosazoval tudíž nahléd staršího bratra.
...Amerika se i právě proto, že byla válečná léta, chtěla
...bavit a dvojice zpěvák-komik se v podání již mnoha umělců
...osvědčily na ziscích i oblíbenosti např. v podání předchůdců
...Binga Crosbyho a Boba Hopa, nejpoblárnějšími v „předel-
...visovském“ showbizu.

FOR SCENE: 68-A.

#1 Jen to, co je
směšné, přibli-
žuje se pravdě."
bezkokurenčné
nejlepší součas-
ný český filmový
režisér Karel
Vachek - před-
náška/báseň
"O vnitřním smí-
chu"

"LOMPKING"

#2 „I nejprimitiv-
nější společnost
projevuje přiro-
zený respekt
k bláznům.“
Motorcycle Boy
(Mickey Rourke)
ve filmu Rumble
Fish, rež.
Francis Ford
Coppola podle
povídky Susan E.
Hinton

také proto v 70. letech Lewise studia již nenechala
k si „kydat“ do vlastního hnízda. Mnoho projektů již
ošlo a věhlas slábl i omezením možností Lewisovy tvor-

erika procházela rock'n'rollovou revolucí, která pro-
la publikum, jeho vkus i zájmy, celkovou optiku „kul-
ních hodnot“. Komedii přátelsky nakloněné producenty,
ovou situací nepřipravené, porazili noví finanční
oci, takže si Lewis po několika problematických pro-
cích v domovském Paramountu takřikajících sbalil kufry.

Hollywood zaútočil trend jinak sociologizujících
m jako Bonnie Clyde, Absolvent nebo Easy Rider! „Čisté
edie“ byly na totálním ústupu. Nový systém uvěřil, že
lečnost cítí dobu spíše „tragicky“.

podobná situace se dostavuje i ve Francii, kde levicové
ářské vedení země mj. dovoluje masivní příliv utečen-
bývalých kolonií i do vlastní kultury, která původní
scouzské „tradice“ z kabaretních kořenů čerpající ko-
y, včetně „lewisomanie“, upozadí před médii všude pro-
ovanou tendencí globalizační „ethnomanie“. Ocenění
isova díla se stává tématem na okraj vystrnaděných dis-
ací teoretiků, filozofů, ale i filmařů typu

Godarda. „Nová vlna“ svou válku za „rozšíření“ kultu-
včetně kinematografie tvrdě prohrála a ztratila „moc“.
ewisova „budoucnost komedie“ byla v nepřetržitě poptáv-
a naplní televize. Tam jeho filmařský talent však po-
bovali jedině v herecké míře nenákladných show.

čáročné kinetické herectví udělalo částečně své s herco-
fyzickou kondicí a tak se Lewis vracel už jen coby in-
pret – výběrem rolí (u projektů převážně evropských ob-
ovatelů, vzhledem k svému promyšlenému pohledu na
ofesi se jednalo o snímky „koncepčního“ charakteru –
ko naposled Arizona Dream Emira Kusturici nebo Funny
es Peter Chaelsona, v obou Lewis téměř „vysvětluje“
svůj význam práce komika).

To, jak dnes vypadá americká komedie okupovaná trojicí
rabans a Zuckerovi nebo bratry Farrellyovými sice plně
chází z postupů lewisovských komedií, neumělé kopie se-
avované za účelem rychlého zisku bez „dramaturgie“ však
strádají vnitřní hloubku širšího pojetí americké kome-
e, kterou bohužel nezachraňují ani výkřiky novodobých
meraci komiků. Jedinou výjimkou je seskupení tvůrců vy-
ých z generace Saturday Night Live Show, se kterými do-
nce Lewis začal spolupracovat u remaků svých filmů.

oni 15. listopadu měl Jerry Lewis vystoupit v Coast
otelu v Las Vegas. Měl jsem zamluvené lístky. Chystal
sem se odletět. Jerry Lewis však vážně onemocněl a před-
tavení odřekl. V září ještě uváděl tradiční teleton, měl
šak hlavu jako dýni a v chatu na jeho webové stránce se
ad jeho onemocnění fanoušci vážně začali pozastavovat.
otografie z této akce tam přiložená, mi oznámila, že
idět jej na vlastní oči už nemusí být taková legrace
znovu jsem si uvědomil tu ztrátu 50 let.

Jerry však žije a nedávno se objevil na Rotary charitě
Barceloně, takže není všem dnům konec, doufejme, že ani
ro Čechy. K tomuto textu přiložené „10 Pé“ kultovního
filmu by mělo pomoci uvědomit si široké rozvětvení kon-
cepčně chápané kinematografie (a jak se o ni Lewis
v rámci komerčního omezení amerického filmu 60.let sna-
žil)

Potom snad bude patrnější, že vzhledem k budoucnosti
kultury má potenciál herectví komiků obecně minimálně
stejně velký význam, jako jakýkoli jiný umělecký směr.
Komici v tomto ohledu dnes mohou být považováni za nevědo-
né inspiratory rozvoje hereckých technik a za inovatory
nových a hledaných inscenačních postupů, doposud neznámé-
ho typu vokální práce s jazykem a s významem řeči. Jejich

současná pozice v úrovni spektra divadelní, filmové a te-
levizní produkce je v situaci strnulosti klasických tech-
nik skutečně nezáviděníhodná, nehledě na všechny exi-
stenční problémy, které i lidi zabývající se humorem
doprovázejí. Obecné nepochopení pouze pracovní výstřed-
nosti těchto umělců a naopak veřejná představa, že tito
lidé nejsou seriózními partnery života společnosti, její-
mi vážnými a zdravými příklady, způsobuje neustálou kul-
turní disharmonii a díry v kulturní nabídce.

Dílčí neúspěchy a osobní problémy komiků nejsou důvodem
k pozapomenutí jejich konkrétních a originálních úspěchů,
ale hlavně k odmítání čisté komedie, grotesky, kabaretu
atd. jako žánru, stejně jako veřejné bulvární (ve skuteč-
nosti nekritické) napadání snah jejich autorů, jinak
často prováděné stejně netaktně a vulgárně, jako napří-
klad se intelektuálním terorem“ trpící a proto ve své
práci chybující (nebavící) komediální umělci.

Takto negativně se chovající kulturní obec se totiž ničí
stejně jako jakýkoli živý organismus necelistvě opečová-
vanou životasprávou. Jediným lékem zdá se být vzájemnost
existence původní tvorby a možností jejího rozvoje.

Potom nebudou muset vznikat videokazety, na jakou pro
svou 9-ti letou dceru 70-ti letý Jerry Lewis natočil vy-
znání s vlastních chyb a svých verzí veřejnosti překrouce-
ného názoru na umělcovy činy, dílo a život – na celkové
renomé. Osud nejednoho komika je podobně smutný, ale bylo
by dozajista logičtější a správné, aby lidé, kteří rozdáv-
jí radost, a mají k tomu vnitřní i rozumné důvody, ta-
lent a ducha, mohli mít prostor i pro svůj radostný život.
neboť bez něj vždy jejich práce zůstane nedokončena – a to
je přece pro každého škoda. Stará známá věc: když zemřel
pro Němce Til Eulenspiegel, tamní král i svět si uvědomi-
li, že přišli o radce. Stojí za to nevyčítat si, že by ne-
umřel, kdyby nestál za drzost pod okapem, když do něj před-
tím kopalí, smáli se, ale nevážili si ho, lítalo vzdu-
chem... „Pozdě bycha honiti“ je přece horší, než vědet
znát rovnou význam pohádky „sůl nad zlato“. Eulenspiegel
je mystická figura jako Švejk či Mickey Mouse, která nám
naši hloupost umí vrátit, ale skuteční lidé, aby Spejbl
a Dony Quichoty – dobré komedie, mohli vymyslet, musí po-
znat svůj díl „důstojnosti“. Jerry Lewis má svůj díl dob-
rého renomé od svého publika minimálně za to, že když po-
coval, dával mu při svých hrách prostor být při „tom“
(i když filmy natáčel) a poznat, co je „směšné“. Věděl,
že společná radost dodá jeho práci funny bounes („koule“).
Byl přece s Deanem Martinem pro Ameriku to samé, jako
Ferda Mravenec s Broukem Pytlíkem pro nás Čechy. Je dobré
znát jim podobné hrdiny! Nebo myslíte, že ne?

Poznámky

* Frenetické pohyby (viz. čl. o pohybovém herectví Timu Rothovi z řada
domte si, proč T. Burton zvolil právě jeho do hl. opičí role své Planety
jevil se i v parafrazi Lewisova Bellboye v Tarantinových Čtyřech pohybových
o Lewisovi dokonce mluví, jako o vzoru pro tento film.)

** V Čechách „ideologii“ otevřené kultury udržovali v době vzniku prvního
baretních lokalit E.A.Longen, J. Hašek a samozřejmě E.E.Kisch, Ferda Mravenec
s bratrem Emanem Fialou, Vlasta Burian, ale i M. Brod a F. Kafka, po němž
u tohoto trendu jen hrstka „odbojných“ surrealistů/poetistů – V. Křivánek
přes V.Effenbergra, L. Švába po A.a P.Krále, kteří podobnou oblast scénar-
něji publikačně zpracovávali a využívali. Nikdo nemůže dnes namítnout, že
byla obliba „snižovat se“ bezúčelná.

*** „Jazzman“ Woody Allen, jehož humor je založen na stejných sociálních
tech, avšak k obecenstvu promlouvá spíše skrze „literární kódy“, než
a pohybovou akci jako tomu bylo v jeho začátcích. Později je to kna
tografická, ale samo „audiovizuálně“ se korigující většinové obecné
rientuje v široké nabídce pohyblivých obrazů, proto jejich informa-
cí intuitivního klíče a ten je bližší a pro ně jistější textovému
Allenovi zaručuje ono širší publikum intelektuálů.

také proto v 70. letech Lewis studia již nenechala
k si „kydat“ do vlastního hnízda. Mnoho projektů již
ošlo a věhlas slábl i omezením možností Lewisovy tvor-

erika procházela rock'n'rollovou revolucí, která pro-
la publikum, jeho vkus i zájmy, celkovou optiku „kul-
ních hodnot“. Komedii přátelsky nakloněné producenty,
ovou situaci nepřipravené, porazili noví finanční
oci, takže si Lewis po několika problematických pro-
tích v domovském Paramountu takřikajících sbalil kufry.

Hollywood zaútočil trend jinak sociologizujících
ně jako Bonnie Clyde, Absolutent nebo Easy Rider! „Čistě
edie“ byly na totálním ústupu. Nový systém uvěřil, že
lečnost cítí dobu spíše „tragicky“.

odobná situace se dostává i ve Francii, kde levicové
tářské vedení země mj. dovoluje masivní příliv utečen-
bývalých kolonií i do vlastní kultury, která původní
mouzské „tradice“ z kabaretních kořenů čerpající ko-
y, včetně „lewisomanie“, upozadí před médii všude pro-
ovanou tendencí globalizační „ethnomanie“. Ocenění
isova díla se stává tématem na okraj vystrnaděných dis-
ací teoretiků, filozofů, ale i filmařů typu

Godarda. „Nová vlna“ svou válku za „rozšíření“ kultu-
včetně kinematografie tvrdě prohrála a ztratila „moc“.
Lewisova „budoucnost komedie“ byla v nepřetržité poptáv-
a náplni televize. Tam jeho filmařský talent však po-
bovali jedině v herecké míře nenákladných show.

áročně kinetické herectví udělalo částečně své s herco-
a fyzickou kondicí a tak se Lewis vracel už jen coby in-
přepřít – výběrem rolí (u projektů převážně evropských ob-
rovatelů, vzhledem k svému promyšlenému pohledu na
ofesi se jednalo o snímky „koncepčního“ charakteru –
ko naposled Arizona Dream Emira Kusturici nebo Funny
nes Peter Chaelsoma, v obou Lewis téměř „vysvětluje“
eový význam práce komika).

To, jak dnes vypadá americká komedie okupovaná trojicí
rabams a Zuckerovi nebo bratry Farrellyovými sice plně
chází z postupů lewisovských komedií, neumělé kopie se-
avované za účelem rychlého zisku bez „dramaturgie“ však
strádají vnitřní hloubku širšího pojetí americké kome-
e, kterou bohužel nezachraňují ani výkřiky novodobých
merací komiků. Jedinou výjimkou je seskupení tvůrců vy-
lých z generace Saturday Night Live Show, se kterými do-
mce Lewis začal spolupracovat u remaků svých filmů.

oni 15. listopadu měl Jerry Lewis vystoupit v Coast
otelu v Las Vegas. Měl jsem zamluvené lístky. Chystal
sem se odletět. Jerry Lewis však vážně onemocněl a před-
tavení odřekl. V září ještě uváděl tradiční teleton, měl
šak hlavu jako dýni a v chatu na jeho webové stránce se
ad jeho onemocnění fanoušci vážně začali pozastavovat.
otografie z této akce tam přiložená, mi oznámila, že
idět jej na vlastní oči už nemusí být taková legrace
znovu jsem si uvědomil tu ztrátu 50 let.

Jerry však žije a nedávno se objevil na Rotary charitě
Barceloně, takže není všem dnům konec, doufejme, že ani
ro Čechy. K tomuto textu přiložené „10 Pé“ kultovního
filmu by mělo pomoci uvědomit si široké rozvětvení kon-
epčně chápané kinematografie (a jak se o ni Lewis
l v rámci komerčního omezení amerického filmu 60.let sna-
il)

Potom snad bude patrnější, že vzhledem k budoucnosti
kultury má potenciál herectví komiků obecně minimálně
stejně velký význam, jako jakýkoli jiný umělecký směr.
Komici v tomto ohledu dnes mohou být považováni za nevědo-
né inspirátory rozvoje hereckých technik a za inovátory
nových a hledaných inscenačních postupů, doposud neznámé-
ho typu vokální práce s jazykem a s významem řeči. Jejich

současná pozice v úrovni spektra divadelní, filmové a te-
levizní produkce je v situaci strnulosti klasických tech-
nik skutečně nezáviděníhodná, nehledě na všechny exi-
stenční problémy, které i lidi zabývající se humorem
doprovázejí. Obecné nepochopení pouze pracovní výstřed-
nosti těchto umělců a naopak veřejná představa, že tito
lidé nejsou seriózními partnery života společnosti, její-
mi vážnými a zdravými příklady, způsobuje neustálou kul-
turní disharmonii a díry v kulturní nabídce.

Dílčí neúspěchy a osobní problémy komiků nejsou důvodem
k pozapomenutí jejich konkrétních a originálních úspěchů,
ale hlavně k odmítání čisté komedie, grotesky, kabaretu
atd. jako žánru, stejně jako veřejné bulvárni (ve skuteč-
nosti nekritické) napadání snah jejich autorů, jinak
často prováděné stejně netaktně a vulgárně, jako napří-
klad se intelektuálním terorem“ trpící a proto ve své
práci chybující (nebavící) komediální umělci.

Takto negativně se chovající kulturní obec se totiž ničí
stejně jako jakýkoli živý organismus necelistvě opečová-
vanou životasprávou. Jediným lékem zdá se být vzájemnost
existence původní tvorby a možností jejího rozvoje.

Potom nebudou muset vznikat videokazety, na jakou pro-
svou 9-ti letou dceru 70-ti letý Jerry Lewis natočil vy-
znání s vlastních chyb a svých verzí veřejnosti překrouce-
ného názoru na umělcovy činy, dílo a život – na celkové
renomé. Osud nejednoho komika je podobně smutný, ale bylo
by dozajista logičtější a správné, aby lidé, kteří rozdá-
vají radost, a mají k tomu vnitřní i rozumné důvody, ta-
lent a ducha, mohli mít prostor i pro svůj radostný život,
neboť bez něj vždy jejich práce zůstane nedokončena – a to
je přece pro každého škoda. Stará známá věc: když zemřel
pro Němce Til Eulenspiegel, tamní král i svět si uvědomi-
li, že přišli o rádce. Stojí za to nevyčítat si, že by ne-
umřel, kdyby nestál za drzost pod okapem, když do něj před
tím kopali, smáli se, ale nevážili si ho, lítalo vzdu-
chem... „Pozdě bycha honiti“ je přece horší, než vědet
znát rovnou význam pohádky „sůl nad zlato“. Eulenspiegel
je mystická figura jako Švejk či Mickey Mouse, která nám
naši hloupost umí vrátit, ale skuteční lidé, aby Spejblů
a Dony Uchoty – dobré komedie, mohli vymyslet, musí po-
znat svůj díl „důstojnosti“. Jerry Lewis má svůj díl dob-
rého renomé od svého publika minimálně za to, že když pro-
coval, dával mu při svých hrách prostor být při „tom“
(i když filmy natáčel) a poznat, co je „směšné“. Věděl,
že společná radost dodá jeho práci funny bounes („koule“).
Byl přece s Deanem Martinem pro Ameriku to samé, jako
Ferda Mravenec s Broukem Pytlíkem pro nás Čechy. Je dobré
znát jim podobné hrdiny! Nebo myslíte, že ne?

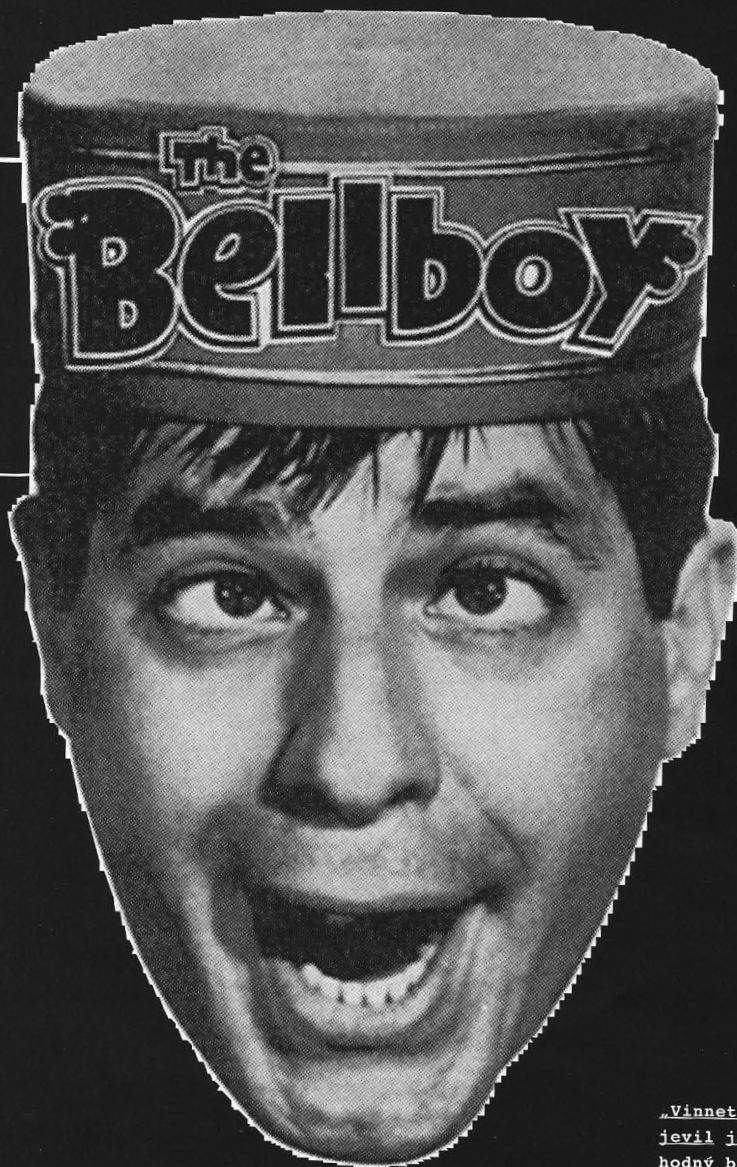
Poznámky

* Frenetické pohyby (viz. čl. o pohybovém herectví Timu Rothovi z řady o
domte si, proč T. Burton zvolil právě jeho do hl. opičí role své Planety
jevil se i v parafrázi Lewisova Bellboye v Tarantinových Čtyřech pohybových
o Lewisovi dokonce mluví, jako o vzoru pro tento film.)

** V Čechách „ideologii“ otevřené kultury udržovali v době vzniku promyšlené
baretních lokalit E.A.Longen, J. Hašek a samozřejmě E.E.Kisch, Ferda Mravenec
s bratrem Emanem Fialou, Vlasta Burian, ale i M. Brod a F. Kafka, je však
u tohoto trendu jen hrstka „odbojných“ surrealistů/poetistů – V. Effenbergra, L. Švába po A. a P. Krále, kteří podobnou oblast
něji publikačně zpracovávali a využívali. Nikdo nemůže dnes namítat, že
byla obliba „snažovat se“ bezúčelná.

*** „Jazzman“ Woody Allen, jehož humor je založen na stejných sociálních
tech, avšak k obecnostvu promlouvá spíše skrze „literární kód“, se zabývá
a pohybovou akcí jako tomu bylo v jeho začátcích. Později je to hra
tografická, ale samo „audiovizuálně“ se korigující většinové obecnost
rientuje v široké nabídce pohyblivých obrazů, proto jejich informac
cí intuitivního klíče a ten je bližší a pro ně jistější textovému
Allenovi zaručuje ono širší publikum intelektuálů.

„Vinnetou se kritice
jevil jako nezávidění-
hodný barvotisk.
Sám jsem ho byl odsou-
dit 6x!“ – český komik
a tramp Jaroslav Štercl

